

Kvindeliv, klimakamp og Coronavirkelighed

Foto: Lea Mailandt

Carina Wøhlk 09.10.2022

KULTUR // BOGANMELDELSE – Det er ikke kun fædrenes synder, der nedarves. Også mødrenes kan overleveres fra generation til generation. Forfatter Kristina Stoltz har begået en stærk samtidsroman, der kredser om det tankevækkende tema: Kan en omsorgssvigtet pige blive en omsorgsfuld mor? Eller vil svigtet aflejre sig i et familiemønster, der for evigt vil føre sorg og frustration med sig?

For evigt

Forfatter: Kristina Stoltz

Forlaget Gutkind. Udkom d. 21. september 2022

Fire generationer af kvinder

I bogen, der netop bærer titlen *For evigt*, møder læseren fire generationer af kvinder, der kæmper med svigt på hver deres måde. Baby vokser op som et naturbarn i de svenske skove. Som lille pige bliver hun forladt af sin mor Anna. Inden moderen forsvinder, fortæller hun en myte om en mor, der i virkeligheden er en sæl – og som forlader sin mand og sit barn, fordi ”noget kaldte på hende, noget, som var ældre end hende, ældre end ham, ældre end tiden” (s. 25).

Baby vokser op med følelsen af forladthed og får med tiden selv en datter, som hun opkalder efter sin mor. Sin egen tabshistorie til trods ender hun med at lade sit barn i stikken til fordel for skiftende kærlighedsforhold og et omflakkende liv – blandt andet som langturschauffør i Europa og mimekunstner i Paris.

Babys datter Anna vælger en knapt så farverig tilværelse som sosu-assistent på et plejehjem. Hun forlader ikke sin datter Cajsa, men bliver hængende hos de helt forkerte mænd, der fornedrer hende.

For evigt er imidlertid mere end en familiesaga om komplekse og genkendelige mor-datter-mekanismer. Den handler også om livet i et københavnerkollektiv, klimaaktivisme, psykisk sygdom og tilværelsen i skyggen af en pandemi

Cajsa forsøger voksenansvarligt at tage hånd om både sin mor og sin mormor, der i romanens begyndelse pludselig dukker op i barnebarnets kollektiv efter et langvarigt forsvindingsnummer. Samtidigt roder den unge kvinde rundt i sit studie- og kærlighedsliv. Alle synes at have vanskeligt ved at navigere følelsesmæssigt i forhold til hinanden. Enten kommer de for tæt på – eller trækker sig for meget.

Samtidslitteratur

For evigt er imidlertid mere end en familiesaga om komplekse og genkendelige mor-datter-mekanismer. Den handler også om livet i et københavnerkollektiv, klimaaktivisme, psykisk sygdom og tilværelsen i skyggen af en pandemi. I den forstand giver bogen ikke bare et indblik i forskellige kvindeskæbner til forskellige tider – den er også et stykke **samtidslitteratur** med en subtil samfundskritisk undertone.

Magi og realisme

Særligt klimavinklen står skarpt i bogen. Kristina Stoltz skriver magisk om naturen som en levende organisme – set igennem Babys barneøjne: ”hun kunne se al skovens aktivitet med et pludseligt røntgenblik, billerne, insekterne, forvildede sommerfugle, guldsmede med funkende blålige kroppe, sølvtråde mellem stammerne, edderkopperne” (s. 18).

Magien støder sammen med realismen, i det øjeblik klimakampen introduceres som tema. For den livssitrende natur, som Baby oplever sig selv som en del af, er under voldsomt pres fra et system, der tænker mere i kroner og ører end i lærker og vandsalamandere. Og derfor finder den nu godt 70-årige kvinde med det infantile navn pludselig sig selv lænket til et hegn på Amager Fælled sammen med unge aktivister – på barrikaderne for endnu en mor: Moder jord.

Coronavirkelighed

En stor del af bogens handling udspiller sig i en Coronavirkelighed, som læseren kun husker alt for godt – podepindene i næsen, de skæve blikke til medmennesker, der pludselig udgør en potentiel fare, det fremmedgørende ved de mange mundbind, den skandaløse minksag – alt sammen på grund af ”andres rod, skællede dyr, der var kommet for tæt på menneskers slimhinder på et vådmarked i Wuhan” (s. 319).

Foto: Lea Meilandt

For en af bogens bipersoner, Cajsas slof og veninde Olivia, får pandemien store konsekvenser: I forbindelse med en aktion klæder hun og andre aktivister sig ud som vandsalamandere for at sætte fokus på dyr, hvis habitat trues af et boligbyggeri på Amager Fælled. Den engagerede klimaktivist lever sig så meget ind i rollen, at hun får et psykotisk sammenbrud, der næsten tager livet af hende.

Som Baby senere tænker: ”Det havde ikke noget med Olivia at gøre: psykiske sygdomme og en verdensomspændende pandemi. På den anden side hang alt vel sammen. Og Olivias sindssyge var blevet udløst under en pandemi” (s. 324). Den dobbelte trussel – mod både klima og menneskehed – har tilsyneladende trigget noget i det unge menneske. Fremtidshåbet er eroderet bort. På Cajsas spørgsmål om hendes indbildte metamorfose svarer Olivia: ”Jeg ved ikke, hvad jeg troede, men jeg ville gerne være en salamander, i stedet for at være fanget i denne her rædselsfulde krop, som er med til at ødelægge alt andet liv” (s. 349).

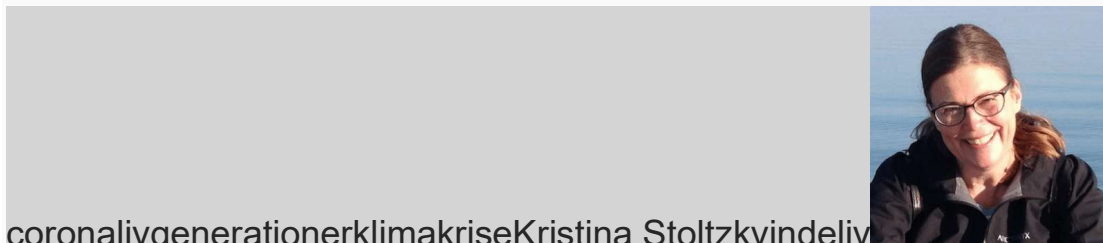
Det er vigtigt at forsone sig med sine nærmeste, drage omsorg for kloden og sit eget liv

Portrættet af den klimadepressive og misantropiske Olivia får de små nakkehår til at rejse sig hos læseren. Der er en særlig nerve i beskrivelsen af hendes fald ind i vanviddet og vrangforestillingen. Det ville have klædt romanen, om Olivia og hendes historie havde fået mere plads.

Meget på hjerte

For evigt er en formidabel og foruroligende bog med meget på hjerte. **Forfatteren** jonglerer kraftfuldt med kvindeliv, familiedynamik, klimakamp og et verdensbillede i opløsning. Læseren følger boldene i luften og

bliver selv grebet undervejs – grebet først og fremmest af følelsen af uopsættelighed: Det er vigtigt at forsone sig med sine nærmeste, drage omsorg for kloden og sit eget liv – inden det er for sent ...

coronalivgenerationerklimakriseKristina Stoltzkvindeliv

Carina Wøhlk

Carina Wøhlk er uddannet som teolog fra Københavns Universitet i januar 1993. I oktober 1997 blev Carina Wøhlk ansat som sognepræst og funktionspræst ved Helligaandskirken i København. Siden september 2015 har hun fungeret som